

सिस्ने गाउँपालिका

स्थानीय राजपत्र

खण्ड: ८

संख्या: १८

गाउँकार्यपालिकाबाट पारि मिति: २०८१।०८।०५

भाग-२

सिस्ने गाउँपालिका कृषि तथा पशुपन्छी, मत्स्य सेवा फर्म तथा समुह दर्ता एवं नविकरण सम्बन्धी कार्यविधि, २०८१

प्रस्तावना:

स्थानिय सरकार संचालन ऐन २०७४ अनुसार स्थानिय सरकारले प्राप्त अधिकार क्षेत्रभिन्न रहेर यस पालिका भित्र संचालनमा रहेका र संचालन हुने कृषिजन्य,पशुपन्छीजन्य तथा माछाजन्य(उत्पादन प्रशोधन देखि बजारीकरण सम्मका)व्यवसायहरुलाई व्यवस्थित गर्दै कृषि तथा पशुपन्छी व्यवसायहरु संचालनमा

प्रेरित गर्न र नियमन कार्यको लागि , कृषि तथा पशु उत्पादन क्षेत्रलाई निर्वाहमुखिबाट व्यवसायिकरणमा परिणत गर्न र तिब्र गतिमा लगानी विस्तार गरी समग्र व्यवसायलाई नै प्रतिस्पर्धी बनाउन आवश्यक भएको छ । यसका लागि कृषि तथा पशुपन्छी उत्पादन,प्रशोधन तथा बजारीकरण गरी कृषकहरुलाई थप बढी प्रतिस्पर्धी बनाउनको लागि प्रदान गरिने सहयोग तथा कार्यक्रमलाई अझ बढी प्रभावकारी एवं पारदर्शी रूपमा लक्षित वर्ग सम्म पुर्याउन र कृषि पशु व्यवसायलाई आर्थिक उपाजन, स्वरोजगार प्रवर्द्धन एवं गरिबी न्यूनिकरणको माध्यमबाट राष्ट्रिय अर्थ व्यवस्थामा ठोस योगदान पुर्याउनका साथै युवाहरुको बढ्दो बैदेशिक पलायनलाई निरुत्साहित यस गाउँपालिकामा कृषि तथा पशुपन्छी व्यवसायको माध्यमबाट गाउँपालिकाको विभिन्न निती तथा कार्यक्रमलाई सहज,सरल,पारदर्शी र प्रभावकारी रूपमा संचालन गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

नेपालको संविधान, २०७२ को धारा २२३ र स्थानिय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा (१०२) र प्रशासकीय कार्यविधि(नियमित गर्ने) ऐन २०७४ को दफा ३ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी सिस्ने गाउँ कार्यपालिकाले यो कार्यविधि जारी गरेको छ ।

परिच्छेद-१

१) संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:

१)यस कार्यविधिको नाम: कृषि तथा पशुपन्छी, मत्स्य सेवा फर्म तथा समुह दर्ता एवं नविकरण सम्बन्धी कार्यविधि २०८१ रहेको छ ।

२)यो कार्यविधि राजपत्रमा प्रकाशन भए पश्चात तुरुन्त लागु हुनेछ ।

२) परिभाषा: विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा

क)गाउँपालिका भन्नाले सिस्ने गाउँपालिका सम्झनुपर्दछ ।

- ख) शाखा भन्नाले यस सिस्ने गाउँपालिकाको कृषि तथा पशुपन्छी विकास शाखालाई सम्झनुपर्दछ ।
- ग) कार्यालय भन्नाले सिस्ने गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय सम्झनुपर्दछ ।
- घ) वडा भन्नाले सिस्ने गाउँपालिका अन्तर्गतका ८ वटै वडाहरू सम्झनुपर्दछ ।
- ङ) प्रमुख भन्नाले सिस्ने गाउँपालिकाको प्रमुख (अध्यक्ष) सम्झनुपर्दछ ।
- च) उप प्रमुख भन्नाले सिस्ने गाउँपालिकाको उप प्रमुख(उपाध्यक्ष) सम्झनुपर्दछ ।
- छ) कार्यपालिका सदस्य भन्नाले सिस्ने गाउँ कार्यपालिकाको सदस्यहरूलाई सम्झनुपर्दछ ।
- ज) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत भन्नाले सिस्ने गाउँपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सम्झनुपर्दछ ।
- झ) शाखा प्रमुख भन्नाले सम्बन्धीत शाखाको प्रमुखलाई सम्झनुपर्दछ ।
- ञ) व्यवसायि भन्नाले कृषि तथा पशुपन्छीको व्यवसाय गर्ने व्यक्ति वा व्यक्तिहरूको समुहलाई सम्झनुपर्दछ ।
- ट) फर्म भन्नाले उद्योगी व्यवसायिले गाउँपालिकाले कानूनत व्यवसाय दर्ता गरी उद्देश्य वमोजिम कारोबार गर्न दिइने सहमति सम्झनुपर्दछ ।
- ठ) कृषक समुह भन्नाले न्युनतम १५ देखि २५ जना कृषक संगठित भई यस कार्यविधि वमोजिम गठन भएको समुहलाई सम्झनुपर्दछ ।
- ड) कृषक भन्नाले १ वटा ठुलो टाउको भएको चारखुट्टे पशुपालेको वा ५ वटा सानो टाउको चार खुट्टे पशुपालेको वा माउ र चल्ला गरी २० वटा भन्दा बढी पालन गरेको वा ८ आना जग्गामा खेति लगाएकोलाई सम्झनुपर्दछ ।
- ढ) दर्ता भन्नाले गाउँपालिकाको क्षेत्रभित्र संचालित व्यवसाय कृषि तथा पशुपन्छी, मत्स्य सेवा फर्म तथा समुह दर्ता एवं नविकरण सम्बन्धी कार्यविधि २०८१ अनुसारको अभिलेखमा आवद्ध भएको व्यवसाय फर्मलाई सम्झनुपर्दछ ।

ण) कार्यविधि भन्नाले कृषि तथा पशुपन्छी, मत्स्य सेवा फर्म तथा समुह दर्ता एवं नविकरण सम्बन्धी कार्यविधि २०८१ सम्झनुपर्दछ ।

३) उद्देश्यः

क) कृषि तथा पशुपन्छी विकास शाखाका कार्यक्रम संचालनमा सहयोग पुर्याउने ।

ख) विनियोजित रकमलाई पारदर्शी बनाई संचालन गर्न सहयोग पुग्ने ।

ग) सम्भाव्यता हेरी कार्यक्रम प्रसारमा सहयोग पुग्ने ।

घ) गाउँपालिकालाई दुध, मासु, अण्डा, माछा, तरकारी फलफुल र अन्नमा आत्म निर्भर बनाई निर्यात गर्न सहयोग गर्ने ।

ङ) कृषि तथा पशु व्यवसायको उद्यमशिलता प्रवर्द्धन एवं व्यवसायिकरण गर्नका लागि आवश्यक प्रविधि तथा सीपलाई न्युन वर्गसम्म पुर्याउन सहयोग स्वरूप अनुदान प्रदान गर्ने ।

च) कृषि तथा पशुपन्छी व्यवसायबाट उत्पादित वस्तु तथा उपजको गुणस्तर सुधार र उत्पादन लागत न्युनिकरण गर्नु ।

छ) कृषि तथा पशुपन्छी व्यवसायलाई प्रभावकारी तरिकाले संचालन गर्नको लागि विभिन्न प्रकारका विउँ रसायनिक मल कृषि औजार तथा विभिन्न प्रकारका तालिमहरु समय समयमा संचालन गर्ने ।

४) क्षेत्रः

सिस्ने गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका कृषि तथा पशुपन्छी व्यवसायसंग सम्बन्धीत सबै व्यवसायहरुलाई यस कार्यविधिले समेट्नेछ ।

परिच्छेद- २

कृषि फर्म । पशुपन्छी फर्म । दाना पसल । डेरी । मासु पसल । समुह कृषि तथा पशुपन्छी विकास शाखामा दर्ता प्रक्रियाः

५) उद्देश्यः

- कृषि फर्म। पशुपन्छी फर्म। दाना पसल। डेरी। मासु पसल । समुह कृषि तथा पशुपन्छी विकास शाखामा अभिलेख राखि तिनीहरूको नियमन प्रवर्द्धन र अनुगमन गर्ने ।
- एग्रोभेट, पशु स्वास्थ्य कार्यकर्ता , जेटी। जेटिएहरूलाई कृषि तथा पशुपन्छी विकास शाखामा सुचिकृत गरी तिनीहरूको नियमन प्रवर्द्धन परिचालन र अनुगमन गर्ने ।
- गाउँसभाबाट स्वीकृत पशुपन्छी फर्म प्रवर्द्धन र पशुपन्छी बजार प्रवर्द्धन कार्यक्रमालाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्ने ।

६) फर्म दर्ताको मापदण्डः

१) साना व्यवसायिक गाईभैंसी फार्मको वर्गिकरणः

क) साना व्यवसायिक गाई भैंसी फर्मः ५ देखी १० वटा उत्पादक र स्वस्थ गाई भैंसीपालन गरी दुध उत्पादन शुरु गरेका ।

ख) मझौला व्यवसायिक गाईभैंसी फर्मः ११ देखी २० वटा उत्पादक र स्वस्थ गाई भैंसीपालन गरी दुध उत्पादन शुरु गरेका ।

ग) ठुला व्यवसायिक गाईभैंसी फर्मः २१ देखी माथि उत्पादक र स्वस्थ गाई भैंसीपालन गरी दुध उत्पादन शुरु गरेका ।

२) व्यवसायिक बाखा फर्मको वर्गिकरणः

क) साना व्यवसायिक बाखा फर्मः २५ वटा स्थानिय वा उन्नत जातका स्वस्थ बाखा पालन गरी उत्पादन शुरु गरेको ।

ख) मझौला व्यवसायिक बाखा फर्मः २६ देखी ५० वटा स्थानिय वा उन्नत जातका स्वस्थ बाखा पालन गरी उत्पादन शुरु गरेको ।

ग) ठुला व्यवसायिक बाखा फर्म: ५१ वटा देखि माथि स्थानिय वा उन्नत जातका स्वस्थ बाखा पालन गरी उत्पादन शुरु गरेको ।

३) वंगुर,सुँगुर व्यवसायि फर्मको वर्गिकरण:

क) साना व्यवसायि वंगुर। सुँगुर फर्म: पाठापाठी उत्पादनको लागि भए ५ वटा देखि १० वटा स्वस्थ माउँ र मासु उत्पादनको लागि भए १० वटा स्वस्थ वंगुर,सुँगुर पालन गरी १ वर्ष अघि देखि शुरु गरेको ।

ख) मझौला व्यवसायि वंगुर। सुँगुर फर्म: पाठापाठी उत्पादनको लागि भए ११ वटा देखि १५ वटा स्वस्थ माउँ र मासु उत्पादनको लागि भए २५ वटा स्वस्थ वंगुर,सुँगुर पालन गरी १ वर्ष अघि देखि शुरु गरेको ।

ग) ठुला व्यवसायि वंगुर,सुँगुर पालन फर्म: पाठापाठी उत्पादनको लागि भए १६ वटा वटा भन्दा माथि स्वस्थ माउँ र मासु उत्पादनको लागि भए ४५ वटा भन्दा माथि स्वस्थ वंगुर,सुँगुर पालन गरी १ वर्ष अघि देखि शुरु गरेको ।

४) व्यवसायिक कुखुरा फर्मको वर्गिकरण:

क) साना व्यवसायिक कुखुरा फर्म: ५०० देखि १००० ब्रोइलर र लेयर्स, स्थानिय लोकल जातको हकमा ३०० देखि ८०० सम्म पालन गरी व्यवसाय संचालन गरेको ।

ख) मझौला व्यवसायिक कुखुरा फर्म: १००१ देखि ३००० ब्रोइलर र लेयर्स, स्थानिय लोकल जातको हकमा ८०१ देखि १५०० सम्म पालन गरी व्यवसाय संचालन गरेको

ग) ठुला व्यवसायिक कुखुरा फर्म: ३००१ देखि माथि ब्रोइलर र लेयर्स, स्थानिय लोकल जातको हकमा १५०० देखि माथि सम्म पालन गरी व्यवसाय संचालन गरेको

५) व्यवसायिक हाँस फर्मको वर्गिकरण:

क) साना व्यवसायिक हाँस फर्म: ८० वटा देखि १५० वटा सम्म पालन गरेको ।

ख) मझौला व्यवसायिक हाँस फर्म: १५१ वटा देखि २५० वटा सम्म पालन गरेको ।

ग) ठुला व्यवसायिक हाँस फर्म: २५० वटा भन्दा माथि पालन गरेको ।

६) खरायो पालन व्यवसाय फर्मको वर्गिकरण:

क) साना व्यवसायिक खरायो फर्म: ३० वटा देखि १०० वटा सम्म पालन गरेको ।

ख) मझौला व्यवसायिक खरायो फर्म: १०१ वटा देखि ३०० वटा सम्म पालन गरेको ।

ग) ठुला व्यवसायिक खरायो फर्म: ३०१ वटा भन्दा माथि पालन गरेको ।

७) मत्स्य पालन फर्मको वर्गिकरण:

क) साना मत्स्य पालन व्यवसाय फर्म: २ रोपनी क्षेत्रफलको जग्गामा पोखरी खनि माछापालन गरेको मानिनेछ ।

ख) मझौला मत्स्य पालन व्यवसाय फर्म: ५ रोपनी क्षेत्रफलको जग्गामा पोखरी खनि माछापालन गरेको मानिनेछ ।

ग) ठुला मत्स्य पालन व्यवसाय फर्म: १० रोपनी क्षेत्रफलको जग्गामा पोखरी खनि माछापालन गरेको मानिनेछ ।

८) डेरी संचालनको मापदण्डः

- दैनिक १०० लिटर भन्दा बढी दुध खरिद विक्रि तथा प्रशोधन गर्ने गरी संचालित व्यवसायीलाई दुग्ध डेरी दर्ता प्रक्रियामा लगिने ।
- डेरी संचालन गर्नको लागि उचित किसिमको विक्रि वितरण गर्ने स्थान, उचित किसिमको दुग्ध भण्डारण गर्ने ठाउँ हुनुपर्नेछ ।
- डेरी संचालन गर्दा आवश्यक पर्ने सबै किसिमको सामाग्री उपकरण व्यवस्थापन गरेको हुनुपर्नेछ । जस्तै: डिप फ्रिज, मिल्क क्यान
- दुग्ध भण्डारण गर्ने स्थान र भाडाँकुडा सधै निर्मलिकरण भएको सफासुघर हुनुपर्नेछ ।
- दुग्ध भण्डारण गर्दा तापक्रमलाई व्यवस्थापन गर्नुपर्नेछ ।
- दुग्ध संकलन, भण्डारण, वितरण गुणस्तरीय हुनुपर्नेछ ।

९) मासु पसल संचालनका मापदण्डहरुः

क) स्वच्छ मासु उत्पादनका लागि ध्यान दिनुपर्ने कुराहरुः

- मासुका लागि निरोगी पशुपन्छीहरुको मात्र बध गर्ने ।
- मासु सुरक्षित राख्नका लागि सित भण्डारण (Cold chain maintenance) व्यवस्था गर्ने ।
- मासु पसलमा झिँगा धुलो प्रवेश नहुने वातावरण सृजना गर्ने ।
- मासु विक्रेताले सरसफाइका लागि पञ्जा, एप्रोन, माक्स, टोपी आदि जस्ता सामाग्रीको प्रयोग गर्ने ।
- मासुमा पानी छर्कने, पानीमा डुवाउने वा पानीमा भिजाएको कपडाले छोप्न नहुने ।
- मासुको आकर्षण बढाउन वा मासु सड्न बाट जोगाउन कुनै पनि रंग वा रसायनको प्रयोग नगर्ने ।

- खसी,बोका, कुखुरा,राँगा,माछा आदी एकै ठाउँमा बध तथा मासु विक्रिवितरण नगर्ने ।
- बध गरिएको पशुको भित्रयांस(आन्द्रा,भुडी,टाउको,खुट्टा,रगत) जस्ता भाग पसलमा छुट्टै राखी उपभोक्ताको माग बमोजिम मासुसंग लसपस नहुने गरी अलगै फ्रिजमा राखी विक्रि गर्नुपर्ने ।

ख) मासु पसल दर्ता तथा नविकरणको लागि निम्न अनुसारको मापडण्ड एवं भौतिक अवस्था हुनुपर्नेछः

- मासु विक्री कक्ष प्रयाप्त स्थान सहितको हुनुपर्नेछ ।
- फ्लोर भित्तामा टायल लगाएको हुनुपर्नेछ ।
- विक्री कक्षमा Stainless steel टेबुल/मार्बल लगाएको हुनुपर्नेछ ।
- डिजिटल तौल मेशिन भएको हुनुपर्नेछ ।
- विक्रि कक्षमा जालि/सिसा लगाएको,झिँगा नछिर्ने हुनुपर्नेछ ।
- मासु विक्रि कक्षमा डिप फ्रिजको व्यवस्था हुनुपर्नेछ ।
- Stainless steel को हातहतियार र गुणस्तरीय Chopping Bord व्यवस्था हुनुपर्नेछ ।
- बध गर्ने छुट्टै प्लेटफर्म बनाउनुपर्ने (काट्ने र विक्रि गर्ने स्थान फरक फरक हुनुपर्नेछ)
- फोहोरको उचित व्यवस्थान मिलाउनुपर्नेछ ।

१०) फलफुल तथा तरकारी पसल दर्ताको मापडण्डः

- दैनिक ५० के जी सम्म फलफुल तथा तरकारीको कारोबारो गर्ने पसललाई दर्ता प्रक्रियामा लगिनेछ ।

११) एग्रीभेट:

- सम्बन्धी निकायमा दर्ता भई आन्तरिक राजस्व कार्यालयबाट पान नं लिएर संचालन भई राखेको व्यवसायलाई पशुपन्छी विकास शाखामा सुचिकृत गरिनेछ ।

१२) जे .टि. / जे.टि. ए. नेपाल सरकारबाट मान्यता प्राप्त आधिकारीक विभिन्न शैक्षिक संस्थाबाट योग्यता पुरा गरेका प्राविधिकहरुलाई कृषि तथा पशुपन्छी विकास सम्बन्धीत शाखामा सूचिकृत गरिनेछ ।

१३) समुह: न्युनतम १५ देखि २५ कृषकहरु संगठित भई कुनै कृषि तथा पशुपन्छी विशेष काम जस्तै: बाखा, भैंसी, कुखुरा, सुँगुर/वंगुर, खरायो, मत्स्य, भेंडा, फलफुल, दलहन, तेलहन, खाद्यन्न, मसला तरकारी बाली आदी खेति गरिरहेको समुहलाई दर्ता प्रक्रियामा लगिनेछ ।

➤ पशुपन्छी विकास तर्फ समुह तथा फर्म दर्ता प्रक्रिया:

पशुपन्छी समुह दर्ता गर्दा आवश्यक पर्ने मापडण्डहरु:

- समुहका सबै सदस्यहरूसंग न्युनतम बाखा: ५ वटा, भैंसी: १ वटा, भेंडा: ५ वटा, वंगुर: २ वटा, कुखुरा: १५ वटा, खरायो: १० वटा

➤ पशुपालन समुह दर्ताका लागि आवश्यक कागजातहरु:

- समुह गठन गर्ने, आम भेलाको निर्णय
- कार्य समितिको समुह दर्ता गरिपाउँ भन्ने निवेदन
- समुहका सम्पूर्ण सदस्यले पारित गरेको विधान १ प्रति
- वडा कार्यालयको सिफारिस पत्र
- समुह सदस्यहरुको नागरिताको प्रतिलिपी

- दर्ता गर्नको लागि समुहको निर्णय
  - राजस्व शाखामा राजस्व बुझाएको रसिद
  - सबै समुहका सदस्यहरुको तिरो तिरेको रसिदको प्रतिलिपी
- समुह नविकरण गर्न आवश्यक पर्ने कागजातहरु:
- हितकोष रकमको विवरण
  - वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन
  - समुहले पारित गरेको वार्षिक कार्य तालिकामा
  - समुहको निर्णयको प्रतिलिपी
  - करचुक्ताको प्रमाण पत्र प्रतिलिपी
  - सकल दर्ता प्रमाण पत्र
  - वडा कार्यालयको सिफारिस
  - नविकरण गरि पाउँ भनि समुहको निवेदन
  - राजस्व शाखामा राजस्व तिरेको रसिदको प्रतिलिपी
- पशुपन्छीपालन फर्म दर्ताको लागि आवश्यक पर्ने कागजातहरु:

यस गाउँपालिका भित्रका पशुपन्छीपालन पेशा गर्दै आएका अगुवा कृषकले आफ्नो फर्म गाउँपालिकामा दर्ता गर्न चाहेमा पशुपन्छी विकास शाखाबाट फिल्ड अवलोकन, निरीक्षण गरी सोको प्रतिवेदनका आधारमा फर्म दर्ता गर्न उपयुक्त देखिएमा पशुपन्छी विकास शाखामा फर्म दर्ता गरिनेछ ।

- फर्म दर्ता गरि पाउँ भन्ने निवेदन ।
- हालसालै खिचिएको पासपोर्ट साइजको फोटा २ प्रति
- नागरिता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपी
- चारकिल्लाको मञ्जुरीनामा पत्र
- जग्गा भाँडामा भए १० बर्षे सम्झौता पत्र

- व्यक्तिगत वा परिवारको नाममा जग्गा भए १० वर्षे मञ्जुरीनामा पत्र
- ५ वर्षे व्यवसायिक योजना
- वडा कार्यालयको सिफारिस
- फर्मको छाप
- राजस्व शाखामा राजस्व बुझाएको रसिद
- लालपुर्जाको प्रतिलिपी
- तिरो तिरेको रसिदको प्रतिलिपी

➤ पशुपन्छी फर्म नविकरण गर्न आवश्यक पर्ने कागजातहरू:

- वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन
- वार्षिक कार्ययोजना कार्य तालिका
- करचुक्ता प्रमाण पत्र
- वडा कार्यालयको सिफारिस पत्र
- नविकरण गरि पाउँ भन्ने निवेदन
- सक्कल दर्ता प्रमाण पत्र
- राजस्व शाखामा राजस्व बुझाएको रसिद
- नागरिताको प्रतिलिपी

कृषि विकास तर्फ समुह तथा फर्म दर्ता प्रक्रिया:

कृषक समुह दर्ताको लागि आवश्यक कागजातहरू:

- समुह गठन गर्ने, आम भेलाको निर्णय
- कार्य समितिको समुह दर्ता गरिपाउँ भन्ने निवेदन
- समुहका सम्पूर्ण सदस्यले पारित गरेको विधान १ प्रति
- वडा कार्यालयको सिफारिस पत्र

- समुह सदस्यहरूको नागरिताको प्रतिलिपी
  - दर्ता गर्नको लागि समुहको निर्णय
  - राजस्व शाखामा राजस्व बुझाएको रसिद
  - सबै समुहका सदस्यहरूको तिरो तिरेको रसिदको प्रतिलिपी
- समुह नविकरण गर्न आवश्यक पर्ने कागजातहरू:
- हितकोष रकमको विवरण
  - वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन
  - समुहले पारित गरेको वार्षिक कार्य तालिकामा
  - समुहको निर्णयको प्रतिलिपी
  - करचुक्ताको प्रमाण पत्र प्रतिलिपी
  - सक्कल दर्ता प्रमाण पत्र
  - वडा कार्यालयको सिफारिस
  - नविकरण गरि पाउँ भनि समुहको निवेदन
  - राजस्व शाखामा राजस्व तिरेको रसिदको प्रतिलिपी

कृषि फर्म दर्ता सम्बन्धी न्युनतम मापडण्ड:

- तरकारी खेतको लागि न्युनतम ५ रोपनी जग्गामा खेति भएको हुनुपर्ने ।
- मौरी पालनका लागि न्युनतम २५ वटा घरमा मौरीपालन भएको हुनुपर्ने ।
- च्याउ खेती: २ वटा घर निर्माण भएको हुनुपर्ने ।
- फलफुल खेतीको लागि कुनै एउटै फलको न्युनतम १०० वटा विरुवा रोपेको हुनुपर्ने ।
- खाद्यन्न बालीका लागि २० रोपनी क्षेत्रफल भन्दा माथि खेति भएको हुनुपर्ने ।
- मसला बालीका लागि न्युनतम १५ रोपनी जग्गामा खेति गरिएको हुनुपर्ने ।
- नगदे बालीका लागि न्युनतम १० रोपनी जग्गामा खेति गरिको हुनुपर्ने ।

कृषि फर्म दर्ताको लागि आवश्यक कागजातहरू:

यस गाउँपालिका भित्रका कृषि पेशा गर्दै आएका अगुवा कृषकले आफ्नो फर्म गाउँपालिकामा दर्ता गर्न चाहेमा कृषि विकास शाखाबाट फिल्ड अवलोकन, निरीक्षण गरी सोको प्रतिवेदनका आधारमा फर्म दर्ता गर्न उपयुक्त देखिएमा कृषि विकास शाखामा फर्म दर्ता गरिनेछ ।

- फर्म दर्ता गरि पाउँ भन्ने निवेदन ।
- हालसालै खिचिएको पासपोर्ट साइजको फोटा २ प्रति
- नागरिता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपी
- चारकिल्लाको मञ्जुरीनामा पत्र
- जग्गा भाँडामा भए १० वर्षे सम्झौता पत्र
- व्यक्तिगत वा परिवारको नाममा जग्गा भए १० वर्षे मञ्जुरीनामा पत्र
- ५ वर्षे व्यवसायिक योजना
- वडा कार्यालयको सिफारिस
- फर्मको छाप
- राजस्व शाखामा राजस्व बुझाएको रसिद
- लालपुर्जाको प्रतिलिपी
- तिरो तिरेको रसिदको प्रतिलिपी

➤ कृषि फर्म नविकरण गर्न आवश्यक पर्ने कागजातहरू:

- वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन
- वार्षिक कार्ययोजना कार्य तालिका
- करचुक्ता प्रमाण पत्र
- वडा कार्यालयको सिफारिस पत्र
- नविकरण गरि पाउँ भन्ने निवेदन

- सकल दर्ता प्रमाण पत्र
  - राजस्व शाखामा राजस्व बुझाएको रसिद
  - नागरिताको प्रतिलिपी
- व्यवसाय फर्मको व्यहोरा संशोधन, कारोबार थप, प्रतिलिपि प्राप्तीको लागि प्रक्रिया:
- फर्मको नाम ठेगाना, उद्देश्य, कारोबार परिवर्तन, पुँजी घटबढ गर्न चाहेमा निवेदन दिई सकल प्रमाणपत्र, अधिल्लो वर्षको कर चुक्ता रसिद प्रतिलिपी, फोटो, नागरिता, वडा कार्यालयको सिफारिस पत्र, तिरो तिरेको रसिद प्रतिलिपी, सहित फर्म धनी स्वम उपस्थित हुनुपर्ने ।
- व्यवसाय फर्मको नामसारी गर्ने प्रक्रिया:
- व्यवसाय फर्म नामसारी गर्न चाहेमा कारण खुल्ने गरी लिने र दिनेको निवेदन सहित सकल प्रमाणपत्र, अधिल्लो वर्षको कर चुक्ता रसिद प्रतिलिपी, फोटो, नागरिता, वडा कार्यालयको सिफारिस पत्र, तिरो तिरेको रसिद प्रतिलिपी, सहित लिने दिने व्यक्तिहरु स्वम उपस्थित हुनुपर्ने ।
- ठाउँसारी गर्ने प्रक्रिया:
- ठाउँसारी गर्न चाहेमा कारण खुल्ने निवेदन सहित सकल प्रमाणपत्र, अधिल्लो वर्षको कर चुक्ता रसिद प्रतिलिपी, फोटो, नागरिता, वडा कार्यालयको सिफारिस पत्र, तिरो तिरेको रसिद प्रतिलिपी, र नयाँ स्थानको लालपुर्जाको प्रतिलिपि, सर्जिमिन मुचुल्का, जग्गा आफ्नो नभएमा मञ्जुरीनामा/ भाँडामा भएमा कम्तीमा १० वर्षको बर्षको सम्झौता पत्र सहित उपस्थित हुनुपर्ने ।
- फर्म/समुहको खारेजीको प्रक्रिया:

- निम्न अवस्थामा फर्म/समुह खारेज हुनेछ ।
५ वर्ष सम्म लगातार नविकरण नगरेमा,कार्यविधीमा उल्लेखित प्रावधानको विपरित हुने गरी अन्य कुनै कार्य गरेमा ,फार्म धनिले कारण सहित फार्म खारेजी गरी पाउँ भनि निवेदन दिएमा ।
आवश्यक कागजातहरु:
- निवेदन, नागरिकताको प्रतिलिपी,वडा कार्यालयको सिफारिस पत्र,सकल दर्ता प्रमाण पत्र,तिरो तिरेको रसिद, स्थायी लेखा नम्बर,समुहको हकमा निर्णय, गाउँपालिकाको निर्णय (कारबाहीको हकमा)

परिच्छेद- ३

- अभिलेख सम्बन्धी व्यवस्था: सम्पूर्ण व्यवसायीहरुले आफ्नो व्यवसायको प्रकृति अनुसार उत्पादन हुने वस्तु सेवाको प्रकृति,मुल्य,कर्मचारी फर्मको अभिलेख आदी अनिवार्य रुपमा राख्नुपर्नेछ ।
- अनुगमन सम्बन्धी व्यवस्था:
  - यस गाउँपालिकामा दर्ता भएका फर्म तथा समुहलाई व्यवस्थित बनाउन गाउँपालिका स्तरीय अनुगमन समितिले प्रचलित ऐन अनुसार अनुगमन गर्नेछ ।
- कारबाही र जरिमाना सम्बन्धी व्यवस्था:

देहायको काम कारबाही गरेमा फर्म,समुहलाई प्रचलित ऐन अनुसार बमोजिमको जरिमाना गरिनेछ ।

  - निषेध गरिएका सामाग्रीहरु विक्रि वितरण गरेमा ।
  - कालो बजारी गरेमा ।
  - गुणस्तर हिन वस्तु,सामाग्रीहरु बेचविखन गरेमा ।
  - फर्मको अभिलेख तथा साइनबोर्ड नराखेमा ।

- चर्को मुल्यमा कुनै वस्तु, सामग्री , कृषि/पशुपन्छीजन्य उत्पादनहरु विक्रि वितरण गरेमा ।
- बाधा अड्काउ सम्बन्धी व्यवस्था:
  - यो कार्यविधिको कार्यान्वयनलाई व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउन गाउँ कार्यपालिकाले आवश्यकता अनुसार कार्यविधिको कुनै दफा थप घट,हेरफेर वा संशोधन गर्न सकिनेछ ।
  - यस कार्यविधिको कार्यान्वयनमा कुनै बाधा अवरोध वा अस्पष्टता भएमा गाउँ कार्यपालिकाले गरेको बाधा अड्काउ फुकाउ र व्यख्या अन्तिम हुनेछ ।
- खारेजी र बचाउ: यो कार्य विधिमा रहेको प्रापधानहरु प्रचलित संघिय प्रादेशिक तथा गाउँपालिकाको ऐन नियमसंग बाझिएको हद सम्म अमान्य हुनेछ ।

अनुसूची-१

कृषि तथा पशुपन्छी फार्म दर्ताको लागि व्यवसायिक योजना नमूना

१) व्यवसायको परिचय:

२) स्थान:

३) लक्षित बजार क्षेत्र:

४) लक्षित ग्राहक:

५) उत्पादन तथा विक्री लक्ष्य:

क्र.स.	वस्तुको परिचय	अनुमानित उत्पादन वितरण	कैफियत
१			
२			
३			

६) आवश्यक स्थिर सम्पत्ति:

क्र.स.	विवरण	आवश्यक परिमाण	दर	जम्मा मूल्य	अनुमानित आय	हास रकम प्रतिवर्ष	कैफियत
१							
२							
	जम्मा लागत						

७) आवश्यक कच्चा पदार्थ:

क्र.स.	विवरण	आवश्यकता			दर	जम्मा लागत
		दैनिक	मासिक	वार्षिक		

१						
२						
	जम्मा					

द) आवश्यक जनशक्ति:

क्र.स.	आवश्यक संख्या	मासिक दर	जम्मा	कैफियत
१				
२				
	जम्मा			

९) अन्य शीर्षभार खर्च:

क्र.स.	विवरण	एकाई	दर	वार्षिक	कैफियत
१					
२					
	जम्मा				

१०) कुल उत्पादन लागत:

क्र.स.	विवरण	दर	जम्मा	कैफियत
१				
२				
	जम्मा			

११) प्रति एकाई उत्पादन लागत:

क्र.स.	विवरण	रकम	कैफियत
१	स्थिर सम्पत्ति		
२	संचालन अधिको खर्च		

३	चालु पँजी कच्चा पदार्थको मौज्दात तयारी मालको मौज्दात उधारो विक्री		
४	जनशक्ति खर्च		
५	शिर्षभार खर्च		

१२) आवश्यक कुल पँजी:

क्र.स.	विवरण	रकम	कैफियत
१	स्वलगानी		
२	सापटी		
३	कर्जा		
४	अनुदान		

१३) प्रति इकाई विक्री मूल्य:

क्र.स.	विवरण	रकम	कैफियत
१	प्रति इकाई उत्पादन लागत (नं ११ बाट)		
२	प्रति इकाई लागत(हास तथा ब्याजबाट)		
३	अन्तिम खर्च		
४	अनुमानित नाफा		
५	विक्री मूल्य		
जम्मा			

प्रथम चरणको नाफा नोक्सान:

क्र.स.	विवरण	खर्च	आम्दानी
१	विक्रिबाट आम्दानी		
२	खर्च चालु खर्च कच्चा पदार्थ जनशक्ति स्थिर खर्च अप्रत्यक्ष खर्च		
३	शीर्षभार हास ब्याज कर तिर्नुअधिको खुद नाफा(१-२)		

- १४) लगानीमा प्रतिफलः
- १५) पारविन्दुः
- १६) निष्कर्षः

अनुसूची-२

व्यवसाय/फर्म दर्ताको निवेदन ढाँचा:

श्री कृषि/पशुपन्छी विकास शाखा
सिस्ने गाउँपालिका, रुकुमकोट, रुकुम (पूर्वी भाग) ।

विषय: व्यवसाय/फर्म दर्ता गरी पाउँ ।

महोदय,

प्रस्तुत विषयमा मैले तपशिल अनुसारको विवरण भएको व्यवसाय/फर्म संचालन गरिरहेको/गर्न इच्छुक भएकोले नियमानुसार व्यवसाय/फर्म दर्ता गरिदिनुहुन विनम्र अनुरोध गर्दछु ।

तपशिल:

फर्मको नाम:

फर्म रहेको ठेगाना:

फर्मको प्रकार:

फर्मको प्रकृति:

निवेदक

नाम थर:

ठेगाना:

मिति:

दस्तखत:

मोबाइल नं

अनुसूची -३

मासु पसल दर्ता/नविकरण गर्नको लागि पेश गरिने निवेदनको ढाँचा

मिति:

श्री पशुपन्छी विकास शाखा

सिस्ने गाउँपालिका रुकुमकोट, रुकुम (पूर्वी भाग) ।

विषय: मासु संचालन सम्बन्धमा ।

उपरोक्त सम्बन्धमा सिस्ने गाउँपालिका वडा नं.....स्थित
.....स्थानमा गाउँपालिकाले तोकेको मापदण्ड अनुरूपको मासु पसल
स्थापना/संचालन गरेको हुनाले तहाँ गाउँपालिकामा दर्ता/अभिलेखिकरणका लागि
तोकिएका काजगाजहरु संलग्न राखी यो निवेदन पेश गरेको छु ।

निवेदकको नाम:

ठेगाना:

दस्तखत:

मिति:

फोन नं

अनुसूची -४

मासु पसल दर्ता/नविकरण गर्नको लागि स्थलगत अनुगमन फर्मेट:

क्र.स.	विवरण	विद्यमान अवस्था (भए/नभएको)	कैफियत
१	मासु विक्री कक्ष व्यवस्थित		
२	विक्री कक्षमा टायल		
३	Stainless steel टेवल/मार्बल विच्छाएको		
४	मासु कक्षमा जाली सिसा		
५	डिप फ्रिज		
६	Stainless steel हतियार		
७	बध गरिने पशुको छुट्टै प्लेट फर्म		
८	फोहोरको उचित व्यवस्थापन		
९	गमबुट, एप्रोन, टोपी, माक्स		
१०	खसि, कुखुरा, माछा, काट्ने अचानो फरक फरक		

अनुगमन कर्ता

पशुपन्छी विकास शाखा

सिस्ने गाउँपालिका

अनुसूची -५

डेरी पसल दर्ता/नविकरण गर्नको लागि पेश गरिने निवेदनको ढाँचा

मिति:

श्री पशुपन्ध्री विकास शाखा

सिस्ने गाउँपालिका रुकुमकोट, रुकुम (पूर्वी भाग) ।

विषय: डेरी संचालन सम्बन्धमा ।

उपरोक्त सम्बन्धमा सिस्ने गाउँपालिका वडा नं.....स्थित
.....स्थानमा गाउँपालिकाले तोकेको मापदण्ड अनुरूपको डेरी पसल
स्थापना/संचालन गरेको हुनाले तहाँ गाउँपालिकामा दर्ता/अभिलेखिकरणका लागि
तोकिएका काजगाजहरु संलग्न राखी यो निवेदन पेश गरेको छु ।

निवेदकको नाम:

ठेगाना:

दस्तखत:

मिति:

फोन नं

समूह/समिति दर्ता प्रयोजनको लागि मात्र

आधारभूत सर्वेक्षण फारम:

समूह/समितिमा रहने कृषकको नाम:.....

ठेगाना:.....

परिवार सदस्य संख्या:.....

पालिएका पशु/बालीको किसिम:.....

जम्मा संख्या/ क्षेत्रफल:.....

घाँस /बाली खेति भएको रोपनी:.....

समूह /समितिको सदस्य बन्नुको उद्देश्य:.....

अन्य संचालनमा रहेका पशुपन्ध्रीपालन/कृषि समुहमा सदस्य हुनभएको छ ?.....

घाँस/बाली कुन कुन लगाउनु भएको छ ?.....

पशुपन्ध्री/बालीलाई कुन कुन दाना/मल प्रयोग गर्नुहुन्छ ?.....

पशुपन्ध्री/बाली उपचार सेवा उपलब्ध छ छैन ?.....

पशुपन्ध्री/बालीहरुमा कुन रोग बढी देखिन्छ ?.....

कृत्रिम गर्भाधान सेवा छ छैन ?.....

पशुपन्ध्री पालन सामुहिक रूपमा गर्नुभएको छ ?.....

उत्पादित वस्तु/बाली विक्रि गर्न बजारको समस्या छ छैन ?.....

पशुपन्ध्रीपालन / खेती गर्नमा समस्याहरु के के छन्?.....

कृषि/पशुपन्ध्रीपालनले रोजगारी दिएको छ छैन ?.....

कृषि/पशुपन्ध्रीपालन सम्बन्धी तालिम लिनुभएको छ छैन ?.....छ भने कहाँ बाट लिनुभयो ?.....कति दिनको लिनुभयो ?.....

सिस्ने गाउँपालिका साथै अन्य सरकारी वा गैहसरकारी निकायबाट अनुदान/आर्थिक/प्राविधिक/वस्तुगत सहायता प्राप्त गर्नुभएको छ छैन ?.....छ भने कहिले.....के.....कति.....

विवरण पेश गर्नेको

नाम थर:.....

ठेगाना:.....

दस्तखत.....

मिति:.....

फोन नं.....

